

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnici”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Sunt mîndru că-'s Român!

— Răsunet la o vorbă a inimilor slabe. —

II.

Și mă mai uit prin paginile istoriei neamului românesc, și multe lucruri minunate văd încă în ele: Văd că Dacii, un popor număros și puternic, care cuteza a să prinde cu întiul popor al veacurilor sale, cu Romanii, după-ce căzură sub jug străin, nu o mai duseră nici o sută bună de ani, și periră de tot, li-se stinse urma cu totul! Lipsiți de administrație și de conducere națională proprie, ei să contopiră pe încetul în poporul roman, ce îi cîrmuia, — deși grosul poporului îl formau ei, Dacii, și stăpînitorii erau numai chiar prin cele deregătorii, prin cancelarii.

După cea din urmă mare zbatere națională alui Mihai-Viteazul, care varsă o lumină uriașă, ca un meteor puternic, pe cerul românesc, apoi cade ca o stea ce pică și să scufundă în mare, lăsînd pe urma-i o beznă și mai fioroasă ca mai înainte, — neamul românesc din Moldova și Muntenia, unde băteau inimile neamului, cade și el în o stare așa de ticăloșită, ca de pildă a Dacilor după zdrobirea regatului lor! Roiu de Greci și Turci vin în țări și umplu, dela Coroană până la arândașul de moșie, toate derăgătorii, scot limba românească de prin scrisori, în biserică era deja și să întărea limba slavă, — biata viață românească abia mai licărea în bordeiele umile ale țaranului și în brazda lucrătorilor!...

Două sute de ani cele două țări române nu mai au deregătorii naționale, nu mai au armată națională, nu mai au Domn național, nu mai au nici în biserică limba națională, de școli nici pomană!

Intre astfel de împrejurări un popor cu mai puțină putere de viață, s'ar fi strîns

de două ori de pe lume. Dar Românul nu s'a stîns! Ci după revoluția lui Tudor, el să ridică din cenușă și încolțește și dă muguri și înverzește și ajunge în curînd la o înflorire, încît azi uimește lumea prin repede și puternica sa înălțare!

Dacă te gîndești tu, frate Române, că dela Mihai Viteazul (1600) până la 1840, aproape două sute și jumătate de ani, țările române n'au mai avut armată națională, și că abia la 1840, acum 70 de ani, începe să se înjghebeze iară o armată națională și în Moldova și în Muntenia, — și că această armată, abia înciripată, la 1878. bate pe Turci la Plevna așa precum e știut că i-a bătut, iar azi scriu foile marilor state, că *cheia puterii în Răsăritul Europei e în mâinile României și a armatei sale!*, — atunci să nu vedem noi oare cît a crescut în însemnătatea sa acest neam, și să nu fim mîndri de a fi mădulări ai lui, și să nu legăm cele mai frumoase nădejdi de viitorul lui, că el și mai mare și mai tare și mai însemnat decît azi ajunge-va a fi? Dar e aceasta o înaintare nu în pas domol, așezat, treptat, ci în galop!, — lucru ce numai la un neam plin de viață și de viitor, îl putem vedea!

Cînd măsur cu gîndul adîncul prăpastiei în care era aruncat acest neam până chiar naite cu 70—80 de ani, și îl văd la ce înălțimi s'a ridicat pe coprinsurile unde inima lui bate, — apoi să 'mi dee fiecare voe să zic, că:

— Sunt mîndru că-'s Român!

Și vă mai spun. *Horia.*

UNELE—ALTELE

Monument de Eminescu.

Celui mai mare poet liric al Românilor, lui Mihail Eminescu, i-sa ridicat în Galați un monument de marmoră, (chipul lui cioplit în marmoră) care s'a desvilit în fața unei adunări număroase Dumineca trecută. La această sărbare au luat parte trimișii Românilor din toate părțile, și s'au ținut o mulțime de vorbiri, care de care mai frumoasă și mai frumos slăvitoare a celui mai dulce poet. A vorbit și ministrul școalelor din România, dl C. C. Arion, profesorul Iorga, poetul Anghel și alți bărbați însemnați ai neamului nostru.

Monumentul lui e: o stîncă puternică, pe coastele căreia stă o femeie frumoasă ținînd în mână o faciă (torță) mare arzînd, iar din virful stîncei răsare chipul lui din brîu în sus, privind visător în depărtări și luminat de lumina faței ce o ține ridicată spre el figura femeii dela poalele stîncii.

Abia s'a desvilit acest monument lui Eminescu și s'a ridicat glas, e glasul doamnei Nelli Cornea în „Românul”, care cere, ca națiunea recunoscătoare să-i ridice lui Eminescu un nou monument: *la marginea mării*, cum însuși își dorea în minunatele sale versuri:

Mai am un singur dor:
In liniștea sării.
Să mă lăsați să mor
La marginea mării...

Și propune să i-să ridice noul monument la Constanța, pe loc deschis, cu privirea spre mare...
Bună idee.

*

Noul episcop al Gherlei.

În locul răposatului episcop al Gherlei: Szabó, Maestatea Sa a numit de nou Cap al acelei Diecese pe Prasințitul episcop *Dr. Vasile Hossu*, dela Lugoj.

După cum să dă de știre, Sf. Sa Papa dela Roma și-a dat la această numire învoirea Sa, de cap al bisericii catolice.

Urmează numai să se statorească, cine să fie numit în loc P. S. Sale Hossu la Lugoj, căci asupra urmașului Sf. Sale sunt încă pînă în țări, — și atunci P. S. Sa va pleca la noua-i reședință și altul în locul său la Lugoj.

Trecerea P. S. Sale Hossu dela Lugoj la Gherla să poate lua ca avansare (înaintare) fiind dieceza de Gherla mult mai puternică, mai mare, mai însemnată în șirul diecezelor gr. cat. dela noi, ca cea a Lugojului.

Noi însă mai ales în acel înțeles socotim ca o avansare a P. S. Sale trimiterea la Gherla, că dieceza Gherlei, așa însemnată cum e, a fost prea mult timp părăsită de o mamă ocrotitoare, și prea s'au părăginit ale ei așezăminte și prea au stat înfundate ale ei izvoare dătătoare de nouă viață numărului popor de sub aripile sale, — și după acest timp de amortire, e cînsul al 12-lea ca să urmeze un timp prefacere, de zbuclire a vieții!

Dela mîna celui ce va fi pus în capul acestei dieceze atîrnă, că această reînviere să se facă frumos, înălțător de suflet, ori nu.

Dacă conducerea bisericii gr. cat., române, pe P. S. Sa Dr. Vasile Hossu, l'a ales pentru acest mare scop, — e semn că serios și cu durere de inimă s'a gîndit la părăzinita dieceză, și trimiterea noului ei cap, e un vot de mare încredere a superiorilor săi bisericești față de P. S. Sa, e o avansare, de nu la viață mai tihnită și mai cu prisos de toate zilele, cel puțin la o muncă mult mai mare, mult mai grea, de care, de va fi bine purtată, apoi și mult mai aducătoare de roade grele, cari mare îl pot arăta pe cumintele grădinar! Față de P. S. Sa Hossu să plinește cuvîntul: „Slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost pus, peste multe te voi pune!”

Ajute-i Dumnezeu ca la locul nou unde e pus, peste cîmpul mare și înțelenit, plin pe multe locuri de polomidă și de pir, — să-l putem cu toții aplauda ca pe Stăpînul înțelept, care a știut face să răsară florile sufletului bun românesc în locul polomidelor înstrăinării ce și-au cam ridicat capul colo și colo. Și biserica și școala și toate așezămintele naționale din acele părți, să se înalțe, să înflorească sub a sa ocîrmuire, și tuturor bucurie, iar Păstorului slavă să aducă!

*

Votul, legat de scris și cetit, dar de nici o altă dare!

Orăștie, —
al Ungariei, deși să ține de mare Ungaria, dar are drepturi cu totul

osebite, netrănoare decât în puține puncte de legile țării, ci circumstându-se după legi deosebite, ale sale. E un mic stat în stat. Cu așa drept a fost înzestrat orașul acesta, altfel italianesc și croațesc, atunci când s'a alipit la Ungaria, — și își ține drepturile și azi.

În puterea acestor drepturi deosebite ale sale, el își face, între altele, și legea sa de alegeri pentru oraș, fără privire la legile țării încolo.

În virtutea acestui drept osebit al său, reprezentanța orașului Fiume, deși în Ungaria și ea — trece năntea Ungariei, făcându-și lege nouă de alegeri, mai liberă, mai înaintată, mai potrivită cu duhul vremilor, decât legile de alegere ale Ungariei! S'a năntat reprezentanței orașului în una din ședințele din urmă, un nou plan de regulament de alegeri, prin care să se schimbe paragraful 8 al Statutelor de azi în așa chip, că de aci încolo fiecare locuitor al orașului Fiume care a trecut peste 21 de ani și știe cel și scrie, să aibă drept de vot. Acest plan de schimbare a fost dat spre cercetare unui comitet și vom ajunge a vedea, că Fiume să fie cel dintâi oraș al Ungariei, care înțelege duhul vremii și primește votul universal legat numai de scris și de cetit și dat dela vârsta de 21 ani de când îți cere patria slujba cătăniei. Dela data când îți cere slujbă și jertfă, să-ți dea și drepturile cetățenești — zice Fiume.

Sporul Românilor din Orăștie.

Dela matricula orășenească s'a publicat zilele astea prin foaia locală maghiară, cifrele cari arată mișcarea în dezvoltarea populațiunii orașului nostru Orăștie, prin nașteri.

Din aceste cifre vedem următoarele date, care nu pot decât să ne înveselească pe noi Români din loc.

Să scoate anume la iveală, că în cele 10 luni trecute ale anului de față, au fost în Orăștie 161 nașteri, dintre care:

gr.-orientale	— 78
gr.-catolice	— 16
reformate	— 23
rom. cath.	— 19
aug. evang.	— 16
unitari	— 4
jidovi	— 5

Ținând samă de faptul, că greco-orientalii și greco-catolicii arătați mai sus, sunt Români, cu bucurie vedem că și în privința sporului prin nașteri, poporul nostru românesc, stă la locul întâi, și că dacă de fapt azi Români suntem ca număr, mai mulți decât toate celelalte nații din oraș, apoi și la sporirea naturală ne ținem locul, încă cu mai bună procentuație decât acelea, precum să vă vedea.

Anume Români au sporit în aceste 10 luni cu 94.000% cu numărul lor. În deosebi slab reșese sporul

concețenilor Sași, cari abia au dat năntă cu 16 suflete.

Socotindu-o în procente (a cîtea din fiecare sută de spor), iacă ce iese la iveală:

Sporul gr.orientalilor face din suma întreagă a nașterilor 48% (48 din fiecare sută).

greco-catolicii	10%
romano-cat.	22%
aug. evang.	10%
reformații	23%
unitarii	3%
izraeliții	3%

adeacă Români și ca socoată în percent, ies bine: ei au (gr.-or. cu gr.-cat., la olaltă) 58% a sporului prin nașteri (aproape 60 din fiecare sută) și toți ceilalți abia 40—42.

În același timp însă, când în acest fel poporul nostru sporește în chip firesc, regulat, cinstit, — avem noi Români din Orăștie spor și în alte privințe: sporim încă, ca număr, și prin așezarea de alți frați ai noștri, cărturari și țărani, din alte comune în oraș; sporim și în bunăstare, că-s Români noștri muncitori și cruțatori; sporim ca număr de cărturari, ca măestri, ca negustori, — și în alte privințe.

Acest lucru de încredere în sine neamului nostru, nădejde în viitor, și nu-și peardă nimeni nădejdea când vede, că domnia zilei la oraș: Sașii, băgîndu să în pulpana Ungurilor și lăpădîndu-și rolul frumos ce l'aveau, de conducători ai orașului, — ne-au răpit cîteva posturi ce le aveam la oraș, au dat cu călcîiul urei și pizmei în noi la alegerea de deputat și altă-dată își arată inima ce ne-o poartă, — toate acele perdeni sunt suferințe trecătoare ale noastre, — dar încolo acest neam al nostru să întărește mereu și ca număr, și ca bunăstare și ca înțelegință în acest oraș, — și va aduce Dzeu acuși zilele, când ne va răzbuna pentru nedreptatea ce ni-să face azi!

Cu încredere numai, cu stăruință cu cruțare, să muncim ca să ne întărim în toate privințele!

In loc de cunună, un dar pentru școlarii seracii.

Primim următoarele șire care ne fac cunoscută o faptă bine gândită a unui grup de învățători ai noștri din Zarand:

„Mai jos însemnații învățători, cu ocaziunea conferinței învățătorescești din 6 și 7 Nov. ținută în Brad, în loc de a pune o cunună trecătoare pe sicriul fericitei în Domnul: Maria Lazar n. Costea din Brad, soția intristatului învățătoriu Pavel Lazar, am dăruit pentru fondul „Masa studenților dela gimnaziul rom. gr.-or. din Brad“ următoarele sume. George Jula, Ioan Faur, Al. Draia cîte 2 cor., Petru Mateș, Ioan Tisu, Petru Rust, Ioan Micu, Mihail Stoia, Teodor Lungu, Ioan Faur, Irina Cosciu, Alex. Flores, Silviu Glava, N. Ivan preot și Vasile Boneu cîte 1 cor. Lazar Lazar 60 fl. De tot 18 cor. 60 fl.“

— Faptul dlor învățători numiți, e un fapt caminte, care ar trebui să prindă cît mai mult: în loc de cunună pe sicrie și de hrănire a celor ce n'au lipsă de miluire la pomoni, să se dăruiască sume potrivite pentru scopuri bisericesti și școlare, iar pomana să se dea numai săracilor din comună, pe cari a-i milui lucru bun și plăcut și lui Dzeu și oamenilor e, și cu a căror miluire să face aievea „pomana“. Încolo pomana vecinică ne facem prin daruri ca cel de mai sus.

Adunarea dela B. Comloș.

În 5 Nov. n. s'a ținut o bine reușită adunare poporală națională la Comloșul-mare, în Banat. Au luat parte aproape cu întreg poporul lor, comunele Comloșul-mare, Pesacul și Nereul, cele ce stau în mijlocul unei mări de Șvabi, ca un ostrov verde în mijlocul unei ape fără culoare...

S'au adunat Români din partea locului, cu drag, căci vestitu-s'a că veni-va la adunarea lor și iubitul deputat Dr. Alex. Vajda-Voevod, însoțit de mai mulți fruntași din Arad.

La stația căii ferate dela Pesac, popor mult aștepta cu neastimpăr să vadă trecerea iubiților oaspeți.

Cînd trenul s'a oprit, o fanfară (muzică de trimbiți), i-a primit cu cîntarea imnului național „Deșteaptă-te Române!“ și cu puternice urări „Să trăiască!“ Era de față multă înțelegință, preoți, învățători și tot ce are ținutul mai bun. Din Pesac au mers apoi Români pe 12 trăsuri la adunare la Comloș.

Trenul cu oaspeții, plecînd din Pesac, a ajuns la Comloș, unde mii de oameni îi așteptau. Au sosit la adunare și au fost primiți cu neasămănată însuflețire: Dr. Al. Vajda, Vas. Goldiș, Dr. C. Iancu, Dr. Iust. Marșieu și țăranul I. Vasiiu. În fruntea poporului ce-i primea, erau dnii protopopi Muntean și Păcățianu și vre-o 80 de trăsuri cu 2 și cu 4 cai! Un pîlc de „Călușeri“ strălucea peste mulțime, și corul țărănesc alui Aurel Popescu.

A sălutat pe oaspeți dl protopop Muntean; i-a răspuns dl dep. Dr. Vajda. Apoi între cîntările corului și a fanfarei, lumina a pornit, în uriaș convoiu spre comună.

Ca la 3000 de oameni s'au strîns la adunare, pe care a deschis-o dl Dr. Nestor Oprean, prin o vorbire plină de tărie sufletească (o dăm la alt loc, pe scurt macar).

Dr. Alex. Vajda a vorbit apoi pe larg despre starea noastră peste tot, arătînd de ce suntem, cu tot dreptul, nemulțu-

miți, că toți spre lumină năzuim, și lumina prin școli bune să poate da poporului, și statul e dator (ba e și legat prin lege!) să îngrijească de bunăstarea sufletească a popoarelor țării, înzestrîndu-le cu școli, dar cu școli în care să-și primească învățătura în limba sa proprie fiecare popor! — În loc de asta vedem că statul face, ce-i drept, școli și ici și colo, dar numai pentru maghiari (școli maghiare), iar pentru noi nu! Și pe care le ridică printre noi, nu le face ca să ne cultive, să ne lumineze prin ele, ci ca prin ele să vîneze sufletele copiilor noștri!

Vorbînd de acest fapt al nedreptății zilelor noastre, dl Dr. Vajda aduce aminte ascultătorilor de zilele negre, cînd Turcii zmulgeau dela creștini, îndeosebi dela Români, an de an, sute și mii de copii, pe cari îi creșteau ca ieniceri, soldați păgini foarte aprigi, și pe aceștia îi puneau în șirul cel dintîi ca să lupte contra părinților lor! Așa vrea și ocîrmuirea țării noastre să facă din copiii noștri prin școlile sale, ieniceri, luptători contra limbei și naționalității părinților lor!

Ca să ieșim din aceste stări ticăloase avem lipsă de lărgimea drepturilor poporului: de aceea cerem noi votul universal, cu ajutorul căruia trimițînd în sfatul țării altfel de oameni, aceea acolo să direagă și lucrurile altfel, mai bine ca acum!

Aduce ca pildă de ținere la olaltă și pe lingă steagul național, pe vrednicii „Moți“ din Zarand, care au stat trei zile și trei nopți în ger și nu s'au depărtat până n'au ajuns să-și dea votul lor cu candidatul național!

Dl Dr. Cornel Iancu a vorbit despre nedreptatea de a avea noi, 3 milioane de oameni, numai 5 deputați în sfatul țării, unde să făurește soarta în bine sau în rău pentru popor! Sbicuie felul cum statul nostru măimutează pe Germania, unde 62 milioane de Germani vreau și ei să contopească în marea lor pe cele 2 milioane de Poloni, cu măsuri aspre, ucigătoare. Noi să ținem la averea românească și la glia românească, și atunci nu va fi putere care să ne strivească!

Asemenea ceilalți domni: Dr. Marșieu, țăranul Vasiiu și alții, au vorbit frumos și caminte poporului.

Cine a cui pâne o mîncă?

— Dela adunarea din Comloș. —

Dăm în cele următoare pe scurt vorbirea pe care a rostit-o dl Dr. Nestor Oprean la adunarea din Comloșul mare, căci ea e plină de bar-

bătle și spulberă o vorbă năroadă maghiară despre „pânea“ pe care o mâncăm noi aici în aceasta țară.

„De copii, zice dl. Dr. Oprean, am învățat la școală, că Dumnezeu a făcut pe oameni după chipul și asemănarea sa, adică toți să fie unul ca altul (egali). Altă învățătură noi nu trebuie să cunoaștem!“

Cu toate acestea azi sunt două feluri de oameni: stăpîni și slugi. Căci o parte din oameni, puțini, au fost cuprinși de boala sclăviei milioanei. Aceștia, puțini, au pus mâna pe putere și mulțimea a rămas subjugată, a purtat veacuri ostenela și trude neînchipuite.

Dar s'au cutremurat palatele, s'au ridicat milioanele celor apăsați, ca să iasă la lumină! Au răsturnat ei pe asupritorii lor, dar ceea ce niște mâțe blăstămate, ce cad tot în picioare, li s'au suit după cap în alt chip.

Jogul li s'a pus după cap în altă formă și durează până azi.

Vorbitorul pomenește apoi de marea revoluție franceză, din ultimul pătrar al veacului XVIII, care a încredințat pe tirani, că pe lume nu-s două soiuri de oameni, ci unul singur: *omul liber!*

La 1848 și în patria noastră s'a șters iobăgia, adică robia trupească și sufletească, și s'a vestit: libertatea, egalitatea, frățietatea. (Voci: Nu să vede până acum!) Dar acum guvernele noastre să străduiesc să ne încatușeze în altă sclăvie, să ne țină cel puțin în sclăvia sufletească!

Cîrmuitorii noștri, urmează Dr. Oprean, — într'atîta au mers de departe cu cutezanța lor, până să zică, că noi Românii *mâncăm în această țară pâne maghiară!* (Risete și hohote! Voci: fiecare își mănăcă pita lui).

Da, zice vorbitorul, Maghiarul asudă, Românul muncește, fiecare trăiește din munca și câștigului și nu mănăcă din pânea patriei. *Din contra, patria (țara) mănăcă din pânea tuturor, și trăiește din munca lor!* (Aplause). Căci țara e poporul și dacă n'ar fi popor nici țara n'ar putea fi! (Așa-i! Să trăiască!).

După lege și după vorbele cîrmuirii ar trebui să ne bucurăm de libertate, de egalitate, de frățietate, dar precum vedem în traiul nostru de toate zilele, astea-s vorbe goale! A sosit vremea să ne scăpăm și de robia sufletească!

DIETĂ

Comedia — sfîrșită?

E bucurie mare în izrailul patrioților: încăsarea cea mare de care era vorbă că o să urmeze în dietă, — s'a înălțurat, Luni în săptămîna asta președintele dietei Berzeviczy, s'a retras din slujba sa, lăsînd să urmeze altul cu mîna mai tare care să frece mai altfel pe ko-

șutiștii cei ce pun de 4—5 luni pe-decă lucrărilor dietei. Era vorbă să vină Tisza, care e volnic, răzbu-nător, viciean.

Partidele din opoziție (împotri-vire) s'au strîns umăr la umăr, sau coadă la coadă, știi ca porcii în pădure cînd simt lap' de-aproape, și stau gata să sară cu colții la el să-l sfîșie. Tisza și ai săi încă își făcuse mâna pumn, — și așa și-au stat o zi față în față, ca niște turbații! Și unuia și altuia îi era frică de zina de mîne. Până a nu să face înțlia azvîrlire a unora asupra altora, că atunci de o oprire nu mai putea fi vorba, — căpeteniile au mai încercat odată să afle un chip de împăciuială! Și în ciuda 12 lea-l' au aflat! Iaca cum:

Gvernul face un pas napoi, în-trucit pune spre desbatere bud-getul pe 1912 și nu mai stărue ca să se desbată cu orice preț legile militare la care ținea așa tare până azi. Aduce dar nainte bud-getul, dar, zice, să fie și legea mili-tară desbătută în 2 zile pe săptă-mână, Miercuri și Sâmbăta, cînd sunt altfel zile de interpelări, și a-supra acestor legi să poate vorbi numai cîte 3 cîsur.

Opoziția a zis: fie, două zile pe săptămîna lăsăm și acele legi, că acelea le putem noi umplea cu vor-biri de tot n'ajungeți a da nainte cu ele. Iar ca să nu ziceți că împiedecăm carul statului în loc, iacă budgetul vi-l lăsăm să treacă. În zilele de desbatere a legii militare, nu mai facem obstrucție cu votări seci, ca pîn' acum.

Dar președinte al dietei să nu alegeți pe Tisza, ci pe unu din cei doi vicepreședinți! (Așadar opozi-ția a numit președinte).

Și așa s'a făcut un fel de pace, după care poate că va urma ea și împăcarea de tot, — dar de ocam-dată la atît s'a ajuns.

O rectificare.

În Nr. 29 și 34 al „Libertății“ sa publicat sub titlu „Treicolorul“ și „O lămurire“ niște lucruri necorecte la adresa dlui Inv. Nicolae Dragomir, pe cari lucruri mie sub-scrisului și dlui părinte din loc, ni le-au spus jandarmii, iar în urmă sergentul acelora, — că le-ar fi săvîrșit susnumitul învățător și ținînd noi pe acestea de niște fapte nedemne de un român, ne-am și folosit de ele publicîndu-le. — A-decă că el ne-ar fi denunțat lor, pentru purtarea treicolorului, etc., întocmai cum e în lămurire.

În urma cercetărilor și lămuririlor din urmă, s'au dovedit de ne-drepte, — întrucît forul respectiv căre ne-a spus acestea și cu oca-siunea ascultării — a făcut declarați-unile acestea față de noi dela sine, vîind astfel a ne aduce în ceartă și a produce zizanie în popor.

Nu corespunde adevărului nici acea că susnumitul Inv. ar fi pro-voacat la petrecere pe jandarmi să rupă treicolorul, pentru că el n'a luat parte la petrecere. Aceasta de altcum am amintit-o și în manu-scriptu „Lămurire“.

În urmă, ce abia acum sa cla-

rificat lucrul, aflîndu-se de neade-vărate cele scrise în Nr. 29 al „Li-bertății“ Vă rugăm frumos să bine-voiiți acum, spre liniștirea spi-ritelor a, da loc acestor șire în mult prețuitul DVoastră ziar. — Deoa-recă acel for ni-a dus în rătăcire vîind a-și face haz în urmă pe contul nostru. — Vă rugăm deci cu toată căldura să binevoiiți ale desmînți în felul de sus.

Saschiz 29 Dec. 1911.

Cu toată stima:

Eugen Muntean,
teolog-abs.

Literatură

Doze cărți de mare preț!

Au ieșit de sub tipar și s'au pus în vînzare în editura „Librăriei naționale“ S. Bornemisa din Orăștie, două cărți, cari sunt cu a-vărat o bucurie literară pen-tru tot Românul iubitor de cărți a-lese, de cetiri interesante, desfăt-toare și folositoare! Cele 2 cărți sunt:

1. „*Amintiri*“, nuvele și schițe de Alexandru Ciura, — unul din cei mai gingași scriitori dela noi. E un volum de 17 coale de tipar, dîndu-ni-se în el spre cetire 23 nuvele și schițe, ce să întrec una pe alta în duioșie, în drăgălășie, în a-ți mișca ori înveseli inima. Aproape toate's din viața dragilor noștri frați Meți, acești minunați și ne-norocitiți fi ai munților Apuseni, pri-goniți de nenoroc și de puțină bu-curie. Nicăiri în literatura noastră nu găsim icoane din viața dragilor noștri Meți, cu bunele și relele lor, așa de simțit scrise ca în volumul dlui Ciura.

Tipărit foarte frumos, formînd Nr. 1 din „Biblioteca Scriitorilor dela noi“ arangeată de dl. O. C. Tăslăuanu, edată de „Li-brăria Națională“ a dlui S. Bornemisa, — volumul să vinde pen-tru prețul de cor. 1.60 și 20 fl., porto, fiind încă foarte ieftin în asemănare cu alte edituri de ace-lași fel.

2. „*Almanahul scriitorilor dela noi*“ e a doua lucrare care va trezi uimire în marele public cetitor prin cuprinsul seu: E o galerie isteț și frumos arangeată, în care sunt înșirați toți scriitorii dela noi azi în viață, pus fiecare cu chipul lui, cu datele vieții lui, cu arătarea cărților ce a scris, și cu o schiță, o poezie, o nuvelă sau altă lucrare a lui, trimisă ca contribuție literară pentru „Almanah“. Inter-cînd foarte de foarte, îți trec pe dina-nte, în luminoasă panoramă: An-drei Barseanu, Ion Agribiceanu, Oct. Goga, Al. Ciura, George Soșbuș, Ste-fan Iosif, — și toți scriitorii noștri aflători aici printre noi ori duși în Țară, și fiecare îți spune un vers ales, o schiță drăguță, îți cîntă sau îți vorbește fiecare despre ce știe sufletul lui! E un prețios tablou, ce face fala ori-cărei mese de căr-turar român. Afară de partea scri-torilor, „Almanahul“ are:

Cap II: *Pressa*: Înșirarea tu-turor foilor și revistelor del noi din țară, dela cele mai mari până la cele mai mici. Fie-căreia îi e fotografat capul și da cel în chip mic, — și istoria foi și că cine o scriu? Afii cel pe toți scriitorii noștri dela foi.

Cap III: *Calendar pe 1912*. — Așa că, cumpărînd prețiosul „Alma-nah“, ai și un Calendar pentru a-nul viitor.

Cartea asta, foarte interesantă, care face încă „Librăriei Națio-nale“ ce a scos-o cu mari cheltueli, — să vinde cu 1 cor. 60 fileri și 20 fileri porto. Iar celor ce iau mai multe, li-să dă rabat (scădere de preț).

Tot aci să capătă.

„*Bălăilor și Tămăiță*“ e ti-tula unei cărți, care s'a scos de sub tipar de „Librăria Na-țională“ din Orăștie de unde să poate căpăta pentru 55 fileri trimisă franco. Cartea cuprinde 15 povești a-lese, nu numai frumoase, ci și instructive, la bine povățuitoare.

„*Scrisori*“, traducere de V. Stoica. E o piesă teatrală într'un act, care uimește și place nespus de mult, prin simplicitatea țesăturii ei. O fată tinera să ndră-gostește de un bărbat înșurat, mai în vîrstă. Fata îi trimite mai multe scrisori, destăinuindu-i simțămintele sale. De-odată bărbatul iubit de ea, moare. După moartea lui, fata vine să ceară dela văduva acestuia scri-sorile sale de dragoste. Văduva nu vrea să i-le dea. Aici e punctul cel interesant și gingaș: înțînirea între cele două ființe ce iubiau pe același bărbat. E un joc duios, miș-cător, iritant aici! Fata să desparte cu teama în suflet, că văduva îi poate nimici tot viitorul cu acele scrisori. Văduva însă e departe de acest gînd și după depărtarea fetei lăsîndu-o să-și poarte în suflet pe-deapsa ușurătății sale: teama de ieșirea la lumină a scrisorilor sale tînuite, ea aruncă acele scrisori în foc, ca de fapt să nu-i poată face fetei nici odată vre-un rău. Piesa aceasta costă, cu porto cu tot 35 fileri. O recomandăm mai ales, domnilor învățători, cari arangează teatre.

Pentru toate aceste cărți și căr-ticele banii săse trimite la „Lib. Națională“ S. Bornemisa, Orăș-tie (Szászváros), unde să gă-sesc și alte cărți frumoase și ief-tine. Cereți Catalogul Librăriei!

Asociațiune.

Despărțămîntul Marghita al Asociațiunii. Pe lîngă cele 3 agen-turi ce le-a avut până acum, acest Despărțămînt le-a mai sporit cu 2 și anume, înființînd una în comuna Voivozi cu filia sa Cuzap, și alta în comuna Ghetea. La Voi-vozl a fost ales de președinte al agenturei nouă parochul de acolo George Navrea, cassar pentru Voi-vozi Gavril Petruțiu, pentru Cuzap Gavril Chilba, iar bibliotecar în-vățătorul din Voevozi Constantin Mărcuț. În comuna Ghetea pre-sedinte s'a ales parochul local Iosif Clintoc, cassar curatorul Victor Sarca, iar biblioteca s'a dat dlui învățător local George Erdei.

În amîndouă comunele s'a ținut oite-o prelegere poporală.

O sfință sărbare la Brașov.

— „Pentru întărirea bisericii și a
neamului.” —

Dumineca trecută Brașovul a avut norocul unei sărbări, care îl pune iarăși sus în ochii tuturor Românilor de bine.

Să știe cite și ce însemnate școli avem adunate în Brașov, în jurul și sub scutul sfintei biserici: Marele gimnaziu, școlile comerciale, reale, normale, etc., în cari să cresc an de an multe sute de tineri, din cari ies de regulă oameni din cei mai aleși pentru viața noastră de obște românească.

Ci acești tineri, cari au școli bune, profesori admirabili, împregiurări de creștere prielnice, duceau o mare lipsă: lipsa unui internat, — casă adăpostitoare care să cuprindă macar o parte din ei și să nu-i lase a țingă prin cuartire uneori foarte îndepărtate și sărăcăcioase, nesănătoase în un fel ori în altul, — ci să poată ei avea un adăpost potrivit, frumos, pretinos, sănătos, în care să fie crescuți apoi și mai sub bună pază decît așa că erau lăsați în voia sorții prin marele oraș.

Dumineca trecută s'a pus temeiul și la zidirea unui astfel de internat, adăpostitor al tinerimei noastre dela acele școli, — adăpostitor nu numai trupurilor, ci și sufletelor lor! Felul cum Românii brașoveni au sfințit punerea petrii fundamentale noului așezământ „pentru întărirea bisericii și a neamului” cum însiși au spus-o în cîntările și rugăciunile lor, — a fost foarte creștinesc și foarte românesc! Iacă pe scurt, cum:

După sfința slujbă în biserica sfintului Nicolae, a mers lumea la locul de zidire, cu preoți, prapori, în mijloc de bubuit de trescuri și cu frumoase cîntări sfinte. S'a sfințit apa și corul condus de maestrul Dima a cîntat minunat și plin de evlavie:

„Cămara Ta Mântuitoriu!”
apoi protpp Dr. Saftu a vorbit despre însemnătatea zilei, apoi a citit Binecuvîntarea trimisă în scris de Capul bisericii; a vorbit apoi luminat Directorul V. Onițiu, s'a pus apoi în piatra unghiulară scrisoarea de vecinică pomenire, subscrisă de cei în drept, apoi protpp Dr. Saftu a bătut cu vocanul în piatra fundamentală de trei ori, cu cuvintele, că pune-se acest fundament unui nou locaș cultural național:

„pentru întărirea neamului și a bisericii”.

A încheiat apoi totul cu o frumoasă rugăciune, plină de duh național. Corul a cîntat apoi:

„Spre cer ridă ochii
întîmî mele”,

și toți cu ochii inimii ridicați spre cer, s'au depărtați fericiți că mai văd înălțîndu-se un locaș de folos bunei creșteri și culturai scumpei noastre tinerimi.

Spre lauda conducerii trebilor dela Brașov, zidirea să face după planuri croite de ingineri români și vor fi duse în deplinire de însiși plănuitorii români: G. Dușoiu și I. Leucă, — așa ca totul românesc să fie în ființa aceluia frumos așezământ.

Războiul italo-turc...

Încăerarea între Turcia și Italia e tot mai cumplită, cei doi dușmani parcă să apropie tot mai tare pept la pept, acolo pe țărături de mare, și cu gîndul sălbatec de a să azvîrli care pe care, în mare! Așa ca valurile să-l acopere, apele să-l înece și nici cînd de-acolo ieșire să nu mai aibă!

Semn al acestui fel de sălbatică gîndire ne dau în știrile ce vin despre felul cum umblă unii cu alții, Italianii cînd pun mîna pe niște Arabi ori Turci, și aceștia cînd prind de vii pe Italiani. Îndeosebi însă despre Italiani să scrie, că, de ciudă că Turcii și Arabii nu-și dau așa cu una cu două țara, apoi pe care turci și arabi îi prind, îi mîncă așaziind de vii. Iată într'adevăr ce știri vin în privința asta de pe cîmpul de luptă al celor două țări încăerate:

— Corespondentul unei foi nemțești, care e chiar în Tripolis, a scris într'un număr al foii sale lucruri cari, dacă sunt adevărate, înfloară, iar Italianilor nu le sunt spre laudă. Intre multe altele, ziaristul numit spune următoarele:

— Un arab ducea apă cu boulenii din o fântână din oază (loc roditor, verde în mijlocul stepei de nisip). Vin niște Italiani și-l alungă. Fiindcă arabul vrea să-și desprindă întii vitele, Italianii nerăbdători, îl străpung, îl omoară, fără a fi avut el nici o vină, decît de a fi vrut să-și ducă cu sine avutul său.

Alta: trei cerșitori orbi treceau pe străzile Tripolisului. Vine un grup de soldați bersaglieri, în fața lor, și bieții cerșitori sunt trimiși pe cealaltă lume, cu gloanțe de revolver; trupurile lor sunt lăsate să zacă pe stradă.

Alta: trei copii vin dinspre oază spre mormîntul sfânt alui Sidi și Mozdi. Soldatul italian pus aici la vîrdă, trage gloanțe în ei, așa ca de plăcere, și micuții, dintre cari cel mai mare abia era de 8 ani, sînt prăvăliți cu capul în țărînă. Copii sunt ai unui negustor, pe care

soldații îl prind, iar caii îi împușcă.

Alta: pe drumul de țară dinspre Gergazi merg două femei călare pe cămilă. Soldații italieni le strigă în urmă să stee, dar fiindcă acelea nu pricep limba lor și nu dau răspuns și merg mai departe, — un glonț venit din napoi le doboară pe amîndouă! Pe femei nevoiaș!

Nu mai puțin sunt însă cruzi și Arabii. Soldaților italieni sosiți prin oaze, le fură armele și apoi supunîndu-i celor mai grele chinuri, îiucid!

Și peste tot, în larg și-n latul țării, e numai răzvrătire și cruzime! Strigătele de luptă înfloară, crimele și sîngele curge puhoiu.

— Vești mai nouă spun, că Italia a pornit o nouă armată, care să spele de pe numele ei rușinea, că în luptele dela Benghazi și Tripolis a cam fost răpusă de Turci.

— Regele Victor Emanuil a declarat provincia Tripolitană de încorporată la Italia (fiind adecă de aci încolo trup din trupul Italiei). Și după-ce noua armată trimisă va ajunge pe țărâni Africe, Italianii cu puteri îndoite vor cerca să-și supună sub picioarele lor pe toți Turcii și Arabii țării.

La declarația Regelui Italian, Turcia a răspuns într'un chip tot așa de aspru și a expulzat (scos din țară) pe toți Italianii din Turcia! Negustorii sunt nevoiți să-și părăsască prăvăliile și toate bogățiile lor adunate în cursul anilor cu trudă, și să plece în altă țară, ducînd cu ei numai ce au pe trup și în buzunar. Și pleacă roii de oameni, cari în Turcia duceau o viață liniștită și cu belșug, și cari atît de mult să deprinseseră cu noua țară, în care și-au cîștigat pâinea de toate zilele încît le e numai dure-roasă revederea Italiei.

— În Tripolis, după luptele de mai înainte, în cari Italianii au suferit înfrîngerii simțitoare, — luptele s'au urmat în jurul orașului Tripolis și Turcii au cuprins toate întăriturile din jurul orașului, pe care le țineau pîn'aci Turcii, — silind pe Italiani a să retrage între zidurile orașului. Aci Italianii au cuprins casele de pe la margini, făcîndu-și găuri de pușcat prin zid în afară, fiind ei scutiți de ziduri.

— Turcii prinzînd curagiu și ajungînd la arme bune și la gloanțe din deajuns de cari au lăsat Italianii după ei prin forturile (întăriturile) pe care le-au părăsit, — au atacat acum pe Italiani și în alte puncte

ale țării, în Kirenaica, unde în jurul orașului Derna s'a dat o luptă strașnică, — ieșită tot cu noroc pentru păgîni.

Știrile turcești spun că ei, Turcii n'au pierdut decît 100 de oameni, iar Italianii peste 300, și au pierdut 18 tunuri cari au căzut în mînile Turcilor, apoi mulțime de muniții și de hrane pentru soldați și animale.

Lă o nouă încăerare, în 7 Nov., Turcii au bătut de tot pe Italianii din Derna, au căzut în prinsoarea lor trei batalioane de Italiani și tot orașul e iar în mîni turcești!

Mobilizările altor state.

Mai rău însă decît războiul dintre Italiani și Turci, e pentru lumea mare zvonul, că să întărește tot mai mult că va trage după sine și încăerarea altor puteri armate!

Așa de pildă să scrie, că Împăratul Wilhelm al Germaniei, încă înainte de asta cu 2 luni a întrebat pe ministrii săi de războiu (cel peste trupele de uscat și cele de pe ape), că oare este Germania destul de pregătită pentru un întimplător războiu?

Ministrul armatelor de pe uscat a răspuns hotărît că da, Germania e destul de gata pentru un războiu, numai cel al marinei (armatei pe mare) a spus că are unele scăderi, că Canalul Wilhelm nu e destul de îngrijit pentru fugă corăbiilor prin el, că portul dela Kuxhaven are prea multe turnuri învechite pe întăriturile sale, etc.

— Despre Rusia apoi să scrie că mobilizează (pune pe picior de războiu), așa în tăcere, un corp de armată după altul. Ci că pîn'acum s'ar fi făcut pregătiri a mobiliza 3 corpuri de armată.

Dacă însă nu să vorbește mult despre aceste lucruri, e, că e aspru oprit foilor din fiecare stat a scrie ceva despre mișcările armatei din țara lor, ca cei din afară să nu știe nimic despre asta.

NOUȚĂȚI

Concertul dela Orăștie, care va avea loc Sămbătă sara în 11 Nov. n. în sala cea nouă de producții a hotelului »Central» — să făgăduiește a fi o mare manifestare culturală românească: Publicul să imbulzește la cumpărarea de loje (vîndute toate în prima zi a expunerii biletelor), de locuri prime, etc. așa că toate semnele arată că vom avea concert în fața unei sale arhipline. Din acest punct de vedere Concertul va fi dar deplin reușit. Dar nu mai puțin reușit va fi din partea producției corului Reuniunii noastre române de cîntări, care demult își face probele sale pentru a asigura o producție superioară. Doue puncte vor fi cîntate de un cor monstru: corul obicinuit al Reu-

niunii intrunit cu corul țărănesc din loc, sub conducerea dlui dirigent I. Branga, și acompaniat puternicul cor de orchestra militară sub conducerea capelmaistrului din loc.

Intregul program (publicat de noi în numărul trecut) va fi un privilegiu de plăcută desfătare și înălțare sufletească pentru noi toți.

După concert, dans, în sala nouă și în prinztorul hotelului.

*

Căsătorie ca'n povești.

Mama Editei Putman rămase văduvă cînd Edita era fată de vre-o optsprezece ani. Multul puțin, ce l mai avea după moartea bătrînului, l-a vîndut și și-a luat pentru totdeauna adio dela orașul cu turnuri multe, și cu zgomot de iad, retrăgîndu-se la țară, pe cîmpiile Americii. Pămînt fiind pe-acolo berechet și ieftin, și-a cumpărat o moșioară și-a nceput a face economie, plugarie. La nceput mergea greu, dar s'a obicinuit. Se scula n zori de zi și era mereu în urma muncitorilor. Incalte să și vedea sporul. Făcea mai ales mare negoț cu mere. Cînd da toamna și frunza începea să se aștearnă galbină și moartă pe cărări, lăzile ei cu mere porneau în toate părțile lumii... Și văduva își afla mulțumire în soarta ei.

Altcum îi mergea însă fetii Editei. Zmulsă deodată din mijlocul unui oraș, unde și petrecuse cele mai senine clipe ale copilăriei, și a țesut întiele vise de iubire; aruncată acum într'un cîmp deșert, fără prietene, fără petreceri, să plictisea (și era urît) grozav. Lucra și ea, nu-i vorbă, dar tot îi rămînea mult timp de tîndălit, și clipele acestea erau cele mai chinătoare pentru ea. Privea în jurul său, dar ochii ei să perdeau pretutindeni în nemărginire și nicăiri nu se arăta vre-un suflet, care s'o mîngăie. Și sufletul ei tînar avea nevoie de alinare. De optsprezece ani, cu ochii albaștri și cu un păr, de părea un mănunchior deraze zmulse din era soarefrumoasă. Și ea știa că i frumoasă. Cîte nopți n'a rămas dusă pe gînduri și s'a gîndit la Făt-frumosul, care să-i rupă vâlul de pe ochi și să-i facă parte de bucuriile vieții! Și sărmana Edita în clipe de acestea era tare tristă și fără voie. Se așează pe divanul moale, pus în cerdacul casei, și ochii ei se rătăceau în larguri. Urmărea cu privirea norii alburii-suri, de toamnă, cum să gonean în zare și să îngrămădeau, pîrînd uriașe cetăți cu turnuri; ori luă în mână o frunză palidă, pe care i o izbia vîntul la picioare, și prinzînd'o de cotorul mic, o învîrtia ceasuri întregi între degete, cît la dreapta cît la stînga, și începea să lăcrimeze. Biata Edita! Cîte gînduri să frămîntau în mintea ei, numai dorul poate ști...

Odată, după niște clipe de acetea zbuclumate porni spre grădina. Aici mamă-sa era cu muncitori, și pachetau în lăzi mere, ca să le trimită în toate părțile. Edita se opri de odată și pe buze îi trecu un suris ytrengăresc. Se ntoarse și porni

spre locuință. Lua o fotografie, o închise în plic și scris: »Unde ești dta, care mininci merele acestea, și cine ești? Vino la mine, căci eu sunt tînară și frumoasă și mă plictisesc«.

Fotografia o băgă în o ladă cu mere ce fu trimisă negustorilor spre vînzare. Edita apoi a rămas iar ca mai înainte. La nceput o săptămîină două s'a mai gîndit la fotografie, dar după ce a văzut, că nu primește nici un răspuns, și-a luat gîndul dela gluma ei. Și a trecut multă vreme așa. Toamna să sîrșise, și pămîntul schimbbase vestmîntul, îmbrăcînd haină albă de sîrbătoare. Și iarna îi părea Editei și mai tristă și mai pustie. Troiene mari de zăpadă acoperiseră cărările și bielele femei erau închise, ca într'o colivie, numai cu servitorii lor, în mijlocul cîmpului. O, ce îngrozitoare erau nopțile de iarnă și ele n'aveau nici un suflet, ca să le mîngăie în singurătatea asta... Într'o sară Editei i-a venit în minte fotografia ce-o trimisese în o ladă cu mere și să gîndi, ce bine ar fi, să o fi aflat cineva.

Abia sîrși gîndul și înaintea porții lor să opri — o sanie pompoasă, trasă de doi cai negri ca corbii, frumoși. Coborî din ea un domn înalt, cu fața pămîntie și întră în casă. Cînd văzu pe cele două femei singure și ochii fermecători ai Editei, să opri înaintea lor și zise scurt: »Sunt din Anglia. Am primit fotografia dtale și-am venit«. — Și Englezul frumos și bogat, nici nu s'a mai dus înapoi!

Sebastian Bornemisa.

*

Uciderea unui episcop. Din Constantinopol să scrie, că episcopul din Grevena, care era în o călătorie cu diaconul său, a fost ucis într'un mod foarte îngrozitor. Ci-că i-au scos un ochiu și i-au rupt mîna stîngă, iar diaconului i-au spart capul. Cu fapta sîngeroasă să bănuște un grup de gașă jandarmi, a căror arestare s'a și cerut îndată din partea sinodului metropolitan.

*

Automobilul. În goana lui nebună automobilul pricinuește încă foarte multe nenorociri, cari, durere, rîmîn nepedepsite, pentru că cei cari le pricinuesc, de cele mai multe-ori nici nu pot fi cunoscuți că cine's. Mai în zilele trecute un automobil sur, a călcat pe un om lîngă podul dela Simoria (între Orăștie și Deva) și l'a omorît. Cei cinci inși, cari ci-că erau în automobil, nici nu s'au oprit, după ce au stîns viața unui om, ci s'au șters pe-aici încolo. Și nu s'a putut încă afla că cine au fost vi-tejiil

*

Nenorocirea unul școlar. Într'un chip dureros din cale afară s'a sîrșit un băiat de pe clasa IV dela gimnazul din Seghedin, zilele trecute. Profesorul de istorie l'a

chemat să răspundă, băiatul a răspuns cîtva timp din bancă, chemat apoi de profesor să vie la mapă să arate locurile despre cari vorbește, a ieșit și a mers pînă lîngă catedră, aci însă a stat locului și-a întins gîtul și părea că vrea să șoptească ceva profesorului, dar în clipa ceealaltă a căzut grămadă pe podele și s'a sîrșit aci pe loc, spre negrăita spaimă a profesorului și a tuturor elevilor! Repede au fugit după un medic. Au găsit pe stradă un medic militar, l'au adus, dar acela n'a mai putut ajuta nimic. Nenorocitul tînar să sîrșise, lovit de gută de inimă.

Să spună, că era un mare jucător de-a lopta (pila) cu loptele cele mari (foot-bal) ce să dau acum și tinerilor de prin școli să se joace cu ele spre întărire. Că fiind ele mari, cît capul de om, prin aruncarea lor, să face mare mișcare de sînge în trup, încordare, ostentire și întărire. Ci acest tînar să juca la nebunie cu loptele uriașe, cercîndu-și el toate puterile în aruncarea lor și vrînd să întreaacă pe toți! Ci-că și înainte de a intra la ora de istorie, vre-o 10 minute a aruncat într'una mingea, obosîndu-se grozav, iar cînd a sunat clopotul de intrare, a fugit cîi a putut pe trepte în sus pînă în clasă, ostentîndu și și mai mult inima. Prin asta și-a încordat inima așa de tare, că a pleznit o vîină în ea și a murit pe loc — Totul trebuie făcut cu cumpăt, nimic peste măsură!

*

Cununie. Dșoara Veronica Crețu și dl Romul Săbău, ales preot în Folt, vestesc cununia lor, care să va celebra în 16. Novembre n., în biserica gr.-or. din Uzdin. Dorim tot norocul.

*

„Calendarul Național“ pe 1912

calendarul scos de redacția foilor noastre. E calendarul care duce în casele Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet: Cînd *Mihai Viteazul* intră biruitor prin poarta celății dela Alba-Iulia, după ce a cucerit *Ardealul*, ajungînd el Domn și peste acest colț de țară românesc! Apoi cînd, după asta, a mers de a cucerit și *Moldova*, ajungînd a fi, pe-o vreme: *Domn al tuturor Românilor!*

Și alte multe chipuri interesante și plăcute.

Apoi bogat material de cețit: povești, nuvele, poezii, glume și povețe bune.

Prețul numai 40 fileri.

Celor ce cumpără mai multe, li-să dau, ca și în anul trecut, mai ieftine, anume:

Celor ce iau pe bani gata dela 15 în sus (cînd li-să trimis în pachete pe postă) li-să socotește calendarul în *numai 11 cr.* (22 fil.) avînd însă a-și

plăți ei și posta la scoaterea pachetului.

— Cunoscuților (de pildă abonaiților pe cari îi aflăm buni plătitori) li-să dau și pe așteptare, avînd a plăti prețul lor după vînzare. Aceia însă îl plătesc cu 13 cr. (26 fil.) exemplarul, și își plătesc și posta. Mai bine e: a trimite banii înainte.

— Fiecare să ceară numai atitea, cîte știe că poate să și vîndă.

Cel ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le plătesc cu cîte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi plătim și posta (cîte 5 fileri de fiecare Calendar), fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pachet de postă închis, și în forma asta posta nu primește pachetele neplătite.

*

O femeie, care află izvoare. Demult s'a vorbit în foile ungurești despre o femeie, cu numele *Türkory*, care are un dar deosebit, de a putea descoperi izvoare de apă! Și spre a ajunge aceasta, nu să ajută decît de un bețigaș de salcă, un fel de băț fermecat, în forma furcuței, cu care pășește prin locurile, unde vrea să știe dacă sunt izvoare ori nu? Unde este apă în pămînt, bețigașul ei e atras spre el, iar ea ci-că începe să tremure ca zguduită de o putere nevăzută, și acolo e sigur că să află izvor bun de apă!

În chipul acesta a descoperit această femeie o mulțime de izvoare prin locuri pe unde să credea că nu este apă! Lumea a început a-i prinde de veste și o cheamă pretutindenea, dar nu prea primește, decît invitările celor mai cu dare de mîna.

*

Vapoare cufundate. Foile streine înșiră iar cîteva ciocniri de vapoare întimplante în zilele din urmă, cari au avut urmări foarte triste. Așa să spună, că vapoarele franceze *Diolibah* și *Liberia* s'au ciocnit așa de rău, încît cel dintîi s'a cufundat. *Liberia* mergea spre *Marseille*, dar pe drum s'a stricat atît de rău, încît în apropiere de *Les Palmas* a fost nevoită să dea semnale de alarmă. I-a venit în ajutor *Diolibah*, dar din pricina negurei n'a văzut pe soața pe care o căuta ca s'o mîntuiască, și așa s'a ciocnit de ea. Douezeci și patru de matrozi (feciori de pe corabie) și trei călători au perit în mare, iar *Diolibah* s'a cufundat.

*

Medic nou în Sibiu. Dl Dr. *Alexandru Dobrescu*, medic universal și specialist în *dentistică*, după o praxă îndelungată la clinicele din străinătate, s'a stabilit în *Sibiu*, Piața Mare. Nr. 11 (lîngă Muzeul *Brokenthal*).

În laboratorul său de *dentistică* îndeplinește tot felul de operații *dentistice* după metodele cele mai nouă (anesteză locală, etc).

*

Moarte. George Gaspar preot gror. In Gataia (Băpat) membru in directiunea băncii „Aurora“, tatăl părintelui protopop Mih. Gaspar din Bocșa română, a încetat diu viață in 5 Nov. n. fiind înmormintat in 7 Nov. cu frumoase onoruri, căci preot vrednic și stimat a fost. Odihnească-l Dzeu cu dreptii sei.

Nu Vă mirați? Aveți, dureri de stomac? De cap? constipație? Ce rău și plutele de plante ale lui Örkény, extract curat de plante, nu conțin materii stricțioase, cel mai bun medicament de casă pentru curățirea singelui precum și la cură de slăbire. O cutie originală 90 fl. Trei cutii franco K 2.50. Să pot procura dela farmacia *Hugo Örkény*, Budapest, Thököly ut Depot. 110.

Implinind 25 de ani de serviciu la miliție, ca soldat sub armă și mai nou ca „Oberwaffenmeister“, dl Ioan Cardoso a fost sărbătorit de camarazii și suboficieri din Orăștie, la 1 Octombrie a. c. in chip frumos. Sergenții majori din reg. 64 cîți s'au aflat in Orăștie, au dat in onoarea camaradului lor iubit o cină in sala dela caffè Eisenburger, unde s'au rostit și frumoase vorbiri pentru cel sărbătorit, apoi i-s'au predat frumoase obiecte ca suvenir, anume o icoană mare și frumoasă pe care și-au scris numele ca aducere aminte, apoi i-au predat o sabie de suvenir cu inscripție pe ea. A urmat dans voios până in zori de zi.

Atragem atențiunea P. T. doamne asupra celei mai cîntate prăvălii de modă din patrie alui „*Weiner Matyás*“, Budapesta Str. Andrassy 3. publicat in numărul de azi. Cumpărătorilor serioși li-se trimit mostre din stofele cele mai excelente, moderne și fără păreche de ieftine, gratis și franco.

Știre de probă pentru Astmatici (bolnavi de nădușală).

De mii de persoane s'au adevereste faptul, că pravul Astmol-Astma, e cel mai bun medicament, ca să delătorezi acest rău intru oțva, ba de multe ori cu desăvîșire.

Medicamentul Astmol, s'au distinge de celelalte preparate de Astma, prin aceea, că el influențează momentan asupra corpului, cu rezultate tare îmbucurătoare, dînd astfel Astmaticului (bolnavului de nădușală) in mână, adevăratul mijloc de scăpare, prin care s'au ușurează repede, — lucru după cum s'au și năzuște el.

Ca să convingem pe toți aceia cari sufăr de Astmă (nădușală), și de dureri de piept, sau li-e grea răsufierea, despre rezultatele pravului pentru astmă zis Astmol s'au trimis *mostre* (probe) franco și grațuit de către farmacia

IOSEF TÖRÖK

(356) 1-1 Bpsta, Király u. 12

P. Crînic. Toracul mic. Libertatea cu toate adausurile de acum până in 1. Ian. 1912 costă 70 fl.

G. Luța, Horodnicul-de-sus. Am primit suma de 2 cor. mai ai să plătești 50 fl.

I. Oltean, Ashburn, Ohio. — Fotografia a sosit la noi ruptă chiar peste mașini. Trebuia pus încă un carton tare ca scutitor, atunci sosea bine. Așa n'o putem folosi.

„*Nenumitul*“ in *Bosovic*. Scrie de-a dreptul la Sultanul din Terigrad, că, dacă ai dta putere a face in toată lumea, apoi acela te îmbracă din cap până 'n tălpi in aur, să-i faci pace macar intre el și Italia, ca să nu mai capete bătaie și să peardă un cap de țară. Las' de n'ai ajunge de fi-s'ar inchina toți Turcii ca la un sfînt al lor.

P. F. Betca, Friedensan. Grabor. Românul din America apare de 3 ori pe săptămîină. Adresa e următoare: „Românul“ 6007 Detroit Ave N. W. Cleveland, Ohio.

Să caută „Poznașul“ pe 1911.

RUGARE. Rog respectuos, pe domniii librari români, cari țin in comisiune calendarul umcristic „Poznașul“, să aibe bunătate ami trimite 2-3 exemplare sau chiar și numai unul singur dacă n'au mai multe, și anume din „Poznașul“ de pe anul 1911. Li plătesc chiar și cu un preț ceva mai urcat.

(0) 1-2

Emil Borcia.
Sibiu (Nagyszében)
str. Cisnădiei.

Publicațiune.

Pășunile de munte aparținătoare demeniului Borbátviz (Riubarbat) al exaltenței sale contele Alexandru Andrassy s'au dau in arîndă pe vora anului 1912 și anume s'au dau in arîndă următorii munți:

1. Pășunile din hotarul Șerel.
2. Gaerul și Cosma (situați) in hotarul Korojesd (Corosști).
3. B. Iugul mare și Bilugul-mic (situați in hotarul comunei Kimpuluinyag).
4. Pleasa și Butele situați in comuna Kimpuluinyag.
5. Făgețelul situat in comuna Hobicsey-felsőurikány.
6. Pășunea de două mii de jugăre din Baral-mare (fost a Torocz-kay).
7. Vasielul (situat in hotarul comunelor Korojesd Paros).

Doritorii de-a inchiria acesti muți s'au și adreseze ofertele subscrisului. Numai acele oferte s'au vor lua in considerare, cari s'au adresează direct subscrisului.

Hațeg, la 2/XI. 1912.

(360) 1-1 **Dr. Gavriil Svoiu.**

Casă de vînzare.

In comuna Costești, cercul Orăștiei, s'au află de vînzare o casă cu supraedificate și grădină, — e potrivită pentru prăvălie. De prezent încă s'au află prăvălie in ea. Doritorii de a o cumpăra s'au se adreseze subscrisului:

Petru Tănășoiu,
preot gr. or.

Stărciu (Bogdánháza).
u. p. Kranznahorvát.
(Szilágy meyo). (372) 1-1

Nr. 1200/1911.

Publicațiune.

Să publică din partea subscrisei primării comunale, ca comuna Strugari dă in arîndă prin licitațiune publică joagărul din Tomnatec.

Licitațiunea s'au va ținea la 19 Novembre 1911 la 8 ore inainte de amezai in cancelaria notarială din loc.

Prețul strigării 600 coroane. Vadiu 10%.

Oferte inchise s'au pot da până la încăperea licitațiunei.

Condițiunile mai de-aproape s'au pot vedea in cancelaria notarială din loc in oarele ofici-oase.

(371) 1-2

Strugari, la 2 Nov. 1911.

Primăria comunală.

P. Petrașcu, **Vlad George,**
notar. primar.

Teatrul Kinematografic „ELISABETH“.

In sala mare dela hotel „Transsylvania“

Duminecă, in 12 Nov. n. 1911.

Mare reprezentație festivă!

- I. 1. Introducere.
2. Serenadă fa'ală.
3. Adversarul zicherlin a bosconitului Moritz.
4. Richelieu. Dramă istorică franceză, in colori.
- II. 5. Morarul și copiii, dramă din popor.
6. „Páthé-Journal“;
7. Mis Harry, regina șerpilor.
8. Mars de încheere.

In decursul reprezentației cîntă muzica militară.

Inceputul d. a. la 5 și sara la 8.

Prețul locurilor: Loge 8 cor., 1 scaun in loge 1.50, Loc I. 1 cor., Loc II. 70 fl., loc III. 40 fl. Pentru soldați și copii, prețuri reduse.

Rog cercetare numărăoasă.

(370) 1-1

Neuwirth Georg.

PICĂTURI de stomac a lui BRÁDY

provăzute cu marca Vergurei Maria de Mariazell, numite de popor Picături de stomac de Mariazell de 30 de ani așa s'au valorat, că s'au indispensabile la casă. Picăturile acestea c'au trairă stricării de stomac, arderii de rînză, înfundării, durerii de cap, vomării, coliciei, anemieii, etc., au efect neîntrecut!

S'au află in toate farmaciile. O sticlă mare Cor. 1.60 sticlă mică 90 fl. 6 sticle Cor. 5.40 3 sticle mari Cor. 4.80. După trimiterea banilor înainte le trimite franco (354) 1-11

K. Brády farmacist
la „Regele maghiar“
Wien:
I. Fleischmarkt 2, Depot 5.

Fiți atenți la marca cu chipul Vergurei Maria de Mariazell, pachetarea in roșu, și iscălitura, ce s'au vede pe chipul alăturat.

MATEI WEINER
prăvălie de modă.
Budapesta, VI. Str. Andrassy 3.

Mare senzație au produs in țară prăvăliile și gustul fin din prăvălia mea de modă. Mi-am asortat magazinul cu cele mai variate stoffe pt. costume franțuzoști și englezești ș. a.

Stoffe de double, toate sortele, homespun nopppe etc. dela 48 cr. până fl. 450. Stoffe pt. Blouse și vestiminte de casă, catifea dela 65 cr. in sus.

Flanelle englezești, stoffe de tenis, barchote de double și apă răsucită dela 19 cr. până la 75 cr.

Mare asortment de bluse gata, din stoffe de spălat dela fl. 1.90-2.25. Blouse gata din catifea fină, elegante, dela fl. 3.90 in sus. Blouse gata din postav de lînă și flanel dela fl. 3.90 in sus.

Mostre de peduri admirabile pentru femei fl. 1.90 și 2.25. Pălării femești după moda cea mai nou colorate fl. 2.75 și albe 3.25.

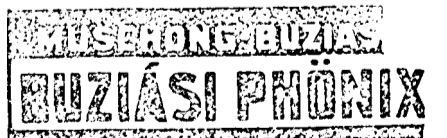
Mare asortment de mătăsuri, dantele, panglici, hobote, împodobiri de haine ciorapi, diferite haine de călătorit și pentru teatru etc. După dorință stoffe, din cele de spălat mostre. Despre bluse și alte stoffe de modă trimit catalog. La comenzi dela 20 Cor. in sus plătesc porto. (355) 1-4

Ce-i ascuns după tusă

nu poți ști nici odată, e de recomandat deci, ca să te apuci de muncă, chiar și la cea mai mică apariție a ei. *Tusa, răgușala, flegma, respirația grea, dureri de piept, precum și asudarea noaptea*, sunt totdeauna de îngîndurat, ba chiar și o strămutare înșamnă s'au grijești. Sirupul de miere de taiu a lui Örkény, recomandat de mulți medici, e, in actifel de czuri vrednic de laudă mare. O sticlă din acest medicament minunat de casă costă K 3.— o sticlă mare K 5.— și 3 sticle franco K 15.— s'au se recomande dela unicul depot central:

Farmacia **HUGO ÖRKÉNY**
in Budapesta str. Tököly 28
(347) 1-20 Depot 110.

Liber de bacterii.
Apă minerală naturală.

Improspetează și Vindecă!
La morburii de rinichi, de beșică, la cataruri invecchite de bazen și beșiceii, la piatră in beșică, la catarurile organelor de respirat și la organelor selectante, — s'au dovedit cu efect distins!

Recomandată de medicul.

Depozit principal la: **Des. Weisz**
(300) 7- In Orăștie.

Specialist

Cele mai desăvîșite **Legături de vătămătură** cunt cele c. reg. alui Keleti patentate. **Legtători de pîntece** pentru bărbați și femei contra ori căror morburi din ios și contra foalelui atirător.

(303) 6-52

Gummi ciorap pentru vtre umfate.

Picioare și mini măestrite de sama putai (tăiași).

Îndreptătoare de trup pentru umblat și spricinit.

Corsete artificiale și spriginitoare.

Ținătoare oblu pentru cel crescuti strîmb, precum și orice articiii de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătite după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică.

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronahercz. u 17. vldi
— Trimit catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată in 1878. Telefon 13-70.

Dela primăria comunei Cornăţel

Nr. 356—1911.

Concurs.

Pentru întregirea postului de moaşe comunală din comuna Cornăţel, prin aceasta să scrie concurs pe lângă salariu anual de 120 coroane. Dela fiecare naştere taxele statutare.

Să rezecească ca acelea moaşe, cari reflectează la acest pot să-şi înainteze rugărilor subsemnatei primării comunale până cel mult în 18 Nov. 1911 st. n.

Cornăţel în 3 Noemvrie 1911.

Primăria comunală.

Octavian Fruma, Gavrilă Mihai,
not. s. (362) 2—2 primar.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învăţător dela şcoala confesională rom. gr.-or. din Coşteiu mare, protopresbiteratul Belinţului, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Libertatea“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1). Locuinţă frumoasă în edificiul şcolii cu 2 chilii, culină, cămară şi clădiri economice, precum şi uzul grădinei şcolare. Dările cad în sarcina învăţătorului.

2). Salariu fundamental solvit de comuna bisericească 802 cor.

3). Întregirea salariului fundamental dela stat 198 cor.

4). Quizquenalele prescrise de lege.

5). Pentru conferinţă 20 cor.

6). Scripturistica (Tipărituri) 10 coroane.

7). Dela înmormântări alte 1 cor.

8. De curăţitul şi încălzitul salei de învăţământ să îngrijeşte comuna bisericească.

Alesul va avea să provadă cantonatul în şi afară de biserică şi să împlinescă funcţiile ce vor obveni în parohie. Va avea să instrueze elevii în cîntările bisericeşti, să-i conducă la biserică în duminici şi sărbători şi să ţină cu ei răspunsurile liturgice etc. Să conducă şcoala de repetiţie.

Cei ce pot dovedi că ştiu conduce cor vocal, ce-i cu 4 clase medii şi ce-i cu calcul general distins sunt preferiţi. Petiţiile concursuale instruite conform legilor în vigoare să aştern comitetului parochial din Coşteiu mare (com. Caras-Severin u. p. Szaparyfalva) pe calea oficiului protopresbiteral din Belinţ (Temes megye). Reflectanţii sunt poţiţi a să prezenta într'o duminică sau sârbătoare în biserică spre a arăta dexteritatea în cîntare şi tipic.

(364) 1—3 *Comitetul parochial.***Prăvălie de închiriat în Brad.**

În Brad piaţa principală, e de închiriat 1 prăvălie cu magazin, cămară şi pivniţă. În curte 1 grajd şi o cugă. Curte. Locuinţă în etagiu. Informaţii la:

(341) 2—3 Vasile Boneu, profesor.

A apărut:

Advocatul popular.**Indreptar pentru poporul român**de **Dr. Dionisie Moldovan** adv. în Sibiu.

Ediţia a doua. 384 pagini 8°.

Preţul broş. Cor. 2.50, legat în pânză Cor. 3.50 plus 20 fil. porto.

De vânzare la toate librăriile din ţară precum şi la

editura W. Krafft în Sibiu.

(308) 8—10

Strămutare de cancelarie.

Am onoare a aduce la cunoştinţa onoratului public, că mi-am strămutat cancelaria de ordinaţiuni medicale în noua casă proprie din Strada Bereriei.

Cu deosebită stimă:

Dr. Cornel David,

(363) 1—5

medic în Orăştie.

Casă cu local de crîsmă şi de închiriat.

Le vînd ori le dau în arîndă. Casele sînt în Orăştie, Drumul ţării, Nr. 59 şi e şi azi în ele crîsmă. De toate sînt 12 încăperi, parte pentru locuinţă, parte pentru crîsmă şi boltă, cugne, et., 3 pivniţi, grajd, curte mare. Pentru informaţii mai deaproape a să adresa la:

Miga Matei,

(366) 1—3

crîsmar, Orăştie, Drumul ţării 59.

„AJUTORUL“

SOC. PE ACŢII FILIALA MEDIAS

P. T.

Aducem la cunoştinţa Onoratului public, că „Ajutorul“, societate pe acţii din Şeica-mare a deschis cu începutul lunii Noemvrie a. c. filială în Mediaş, care să ocupe cu tot felul de afaceri de bancă.

În special:

1. Primeşte depuneri spre fructificare, după care plăteşte interese:

dela Coroane	1—500	5%	
»	»	500—1000	5½%
»	»	1000 în sus	6%

fără nici o detragere, solvind şi darea după interese.

2. Acoardă împrumuturi: pe obligaţiuni cu caventii, pe cambii, lombard, ipotecă, cu int. 7—8%.

Filiala „Ajutorul“ din Mediaş îşi are localul în vila G. Morscher din piaţa mică.

Rugăm pe cei interesaţi, ca în afacerile de bancă ce vor avea să se adreseze cu toată încrederea, asigurîndu-şi de serviciu prompt şi culant.

Mediaş Nov. 1911.

„Ajutorul“
societate pe acţii
în Mediaş.

(365) 1—10

**Un comis,
doi ucenici**

află aplicare imediată în prăvălia de băcănie şi delicatose:

Stefan Nyerges,
(352) 2—2 Blaj (Balázstfalva).Nr. 546/1911
Prim. com.**Publicaţiune.**

Comuna Cărpiniş, din cercul pretorial al Mercurei îşi dă în arîndă crîsmă comunală prin licitaţie publică, care să va ţinea Duminică în 19 Noemvrie st. n. a. c. la 2 ore p. m. cu preţul strîgării 1200 cor. dela care e a să depune 10%, cu vadiu în bani gata sau hirtii de valoare acceptabile.

Arenda să începe cu 1 Ianuarie 1912 durează 3 ani. Localul constă din 2 odăi de circiumă, 2 odăi de locuit, pivniţă şi edificii laterale. Informaţiuni mai amănunte să dau în cancelaria notarială în orele oficiale.

Cărpiniş, la 28 Octobrie 1911

(351) 2—2

Primăria comunală.

Cornel Muntean, Dum. Crăciun,
vnotar. primar.**Dr. CORNELIU DĂRĂMUŞ**

medic universal

specialist în boale de femei

ALBA-IULIA, piaţă, lângă farmacia
Domnului V. Vlad.Consultări 8—9 oare a. m.
(313) 2—3 p. m. 7—15

Nr. 108—911.

Anunţ de licitaţiune.

În 13/26 Noemvrie a. c., la oarele 2 d. amiază, să va da prin licitaţiune minuendă în întreprindere adaptarea bisericii gr.-or. rom. din Spring, tractul Mercurei, comit. Albei-Inf.

Preţul de strîgare 10.000 cor.

După această sumă are a să depune vadiul de 10% în bani gata sau în hirtii de valoare.

Licitaţiunea să va ţinea în edificiul şcolii.

Comuna bisericească dă cărămida şi năşipul.

Planul şi preliminarul aprobate de P. V. Consistor Archidiececan, sub Nr. 14484/911, precum şi condiţiunile de licitare să pot vedea la oficiul parochial, de unde cei interesaţi pot lua şi alte informaţiuni cu privire la unele abateri dela plan şi preliminar.

Comitetul parochial îşi rezervă dreptul de a da în întreprindere adaptarea bis. aceluia dintre minus oferenti, în care va avea mai multă încredere. Licitanţii n'au drept de-a pretinde diurne şi spese de călătorie.

Din şedinţa comitetului parochial ținută la 25 Sept. v. 911.

Ioan Crăciun m. p.,
paroch, pres. comit. par.

Nr. 756/911.

Văzut: Avr. S. Păcurariu,
(337) 3—3 protopp.**Vin.**

Am circa 40 buţi de vin, numai original ardelenesc, şi îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52 fileri) litrul.

HANS STEPHANI,
Hotel „Transsylvania“
Orăştie.

(63) 35—45

Cetiţi şi vă miraţi.

Ocazie defelul acesta numai ai în viaţă! **600 de obiecte numai cu 4-50 K.**

1 orologiu de precizie aurit, cu lanţ, pentru care să dă garanţă de 3 ani, o cravată elegantă, de mătăsă, la modă, 3 batiste, 1 strălucit inel pentru bărbaţi, cu peatră scumpă imitată, 1 garnitură de podoabe femeieşti elegante, 1 frumos collier de margaritare orientale, podoabe femeieşti la modă, cu copcii libere, 2 braţare elegante, 1 păreche de cercei frumoşi cu copcii libere, 1 minunată oglindă de buzunar pentru toaletă, 1 portofel de piele, 1 păreche de botoni pentru manjete din aur double de 3 grade, cu copcii libere, 1 foarte elegant album pentru ilustrate, cu cele mai frumoase regiuni ale lumii, 3 obiecte comice, bune de distracţie pentru tineri şi bătrîni deopotrivă, 1 carte practică pentru corespondenţă de dragoste între dame şi domni, 20 de obiecte de corespondenţă şi mai mult de 500 de obiecte necesare într'o casă. — Toate acestea, cu toate că ceasul singur plăteşte suma aceasta de bani, se pot căpăta numai pentru 4 cor. 50 fl. Obiectele să trimit cu rambursă, ori cu trimiterea înainte a banilor pe adresa:

Wiener Central-Versandhaus

P. LUST, Krakau nr. 394.

N. B. Cine comandă 2 pachete, capătă rabat un briciu englez prima. Pentru cel necorăspunzător, banii se retrimite
(368) 1—1

VINURI**vechi şi noi — de vîndut!**

Adresaţi-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Şiria, (Világos), PETRU BENEA, căci Vă trimito numai *vinuri bune, curate şi pe lângă preţurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil., Roşu 92 fileri.

Vinuri din anul 1910:

Rizling 58 fil., Rizling şi Ruge amestecat 54 fil., Siller 56 fil. Carbenet 100 fileri.

Vin nou din 1911 — 48 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 160
Rachie de comină, specialit. „2—
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri. Preţurile sînt semnate după litru, în fileri. Vinurile şi rachie să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,
proprietar de vii.

(257) Világos, (Arad m.) 13—25

Atenție! Societate des : :
Papiers Abadie.

Fiindcă în timpul din urmă s'au pus în vânzare felurite imitații de ale cunoscutei și iubitei mărci de tuburi pentru cigarete

RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)

recercăm pe on. noștri mușterii, să fie atenți la numele **Abadie**, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. **Ferți-vă de cumpărarea imitațiilor** de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calea legii.

Societatea de hîrtie de țigarete
23-52 (168) „**ABADIE**“.

Caut un scriitor

cu praxă în afacerile advocatiale. Condițiuni favorabile.

Postul să poate ocupa numai decit, cel mai târziu în 15 l. c.

Dr. Ioan Maior,
advocat
Illa Marosillye.

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște

Primește depuneri spre fructificare fără anuț cu 4%, pe lângă anuț cu 4 1/2% — iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri și ridicări să pot face și prin Cassa de păstrare postală.

Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă Imprumuturi:

pe cambii,

pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități,

pe obligațiuni cu caventi

ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau de valoare (acții și efecte publice).

Dobînda variază între 8% și 6%, după mărimea împrumutului și asigurarea oferită.

Schimbă, adică cumpără și vinde, ori ce fel de monede streine cu, cursul zilei.

(202) 18-20

Directiunea.

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atît pentru struguri de masă (admirabil artichu de vânzare!), cît și soiuri de vin: rizling, mușcatel, etc. să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC**

din **BOBĂLNA**

lîngă Orăștie, proprietatea dlui **Dr. AUREL VLAD.**

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit și în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobalna, fiind foarte bine îngrijite, nu le-a făcut nici o stricăciune. Altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, se trimite **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-vă cu încredere deplină la:

„**DOMENIUL DIN BOBĂLNA**”
a dlui **Dr. A. Vlad: Băbolna, p. Szászváros.**

NB. Pentru viții din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit isvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobalna, crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, frește, le e cu atît mai ușor.

(357) 2-26

Viță altoită în verde cu radacină de vânzare.

Vă atragem atențiunea, fraților Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constatată de cei mai învățați vieri, că sunt mai trainice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care să lucră sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este **200 coroane** 1000 bucăți cîna l a. — La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis. Cei ce fac comenzi mai mari, capătă rabat însemnat.

Teodor Pêrvu și soții
proprietari de viță de viie altoită în verde și în useat.
Ternova Nr. 10 (com. Arad).

(334) 3-3

„**Cassa de păstrare în Mercurea**”
societate pe acții (comitatul Sibiiului)

primește depuneri spre fructificare atît la centrală, cît și la filiala din Alba-Iulia, cu 5%. Pentru depuneri dela 5000 coroane în sus, cu termen de abdicere mai lung, solvește la filială 5 1/2% inter., iar la centrală dela 10.000 cor. în sus, în aceleași condiții, 5%. Interesele neridicate să capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atît la centrală, cît și la filială, acoardă împrumuturi pe cambii, pe ipotecă, replătibile în rate, pe obligațiuni cu caventi, credite de cont-curent cu asigurare hipotecară sau de valori, pe lîngă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arîndări și parțelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește totfelul de afaceri de bancă pe lîngă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a înactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utca 1 szám), lîngă firma Misselbacher.

(330) 6-10

Directiunea.

Avis! Cultivătorilor de vii din loc și jur le aduc la cunoștință, că cu începutul sezonului 1911/12 posed un

MARE DEPOSIT

de altoi de vie cu rădăcină

splendid dezvoltate, soiurile cele mai bune pentru vin alb, roșu și de masă precum, și vițe americane de altoi în cantitate mare — din pepiniera dlui **Vasilie Fodor** din Mediaș.

Atrag deci atențiunea onoraților cultivători de vie asupra depositului meu, că deja de pe acum să se îngrijiască a face comenzi de altoi pentru plantare, atît în toamnă cît și în primăvară, ca nu mai târziu să fie siliți a cumpăra dela preocupăți, cari cutreeră satele până primăvara târziu, cu viță de vîndut și care nu e de nici o treabă!

Rog deci ca onor. cultivători de vie, să binevoiască a să adresa la subscrisul cu comenzi cît de mari și cu deplină încredere.

George Cușută

Orăștie, strada Romoșelului Nr. 8.

(323) 7-8

Ce-e-e? „Tata ne-a slobozit! Că-s veritabile hînzele de cigarete **Antinicotin** de-alui **JACOBI** în cutii de lemn!”

Numerai cu scrisoarea
Ai grijă! „**JACOBI**” e bună!

Călcîie de gummi
cele mai bune sunt

Tipografia Nouă, I. Moța, în Orăștie

Fîn

de munte, cam unamie mîji metriche, neplouat, mărunț, cosit în Iulie pe loc de față (expediție sudică), vînd estin la oierii cari l'ar consuma pe loc.

Adresa mea: (346) 2-3

Simion Pop
inginer silvic. Naszód.

Atragem atențiunea

celor-ce tușesc, sunt răgușiți, n'au apetit, sunt slabi de corp, a su dă noaptea, să simt slabi sau o vād la alt membru al familiei

să nu-și ruine stomacul, cu diferitele medicamente secrete și stricăcioase, ci să comande momentan **Sirupul de MIERE DE TEIU** alui **Örkény** oprind prin el estinderea răului.

Sirupul de miere de teiu alui **Örkény** întrece toate medicamentele de acest soi, domolește tusa, discompune bine flegma, îndreaptă apetitul, potolește sudoarea de noapte, La expoziția engleză a fost premiat cu medalia de aur. O sticlă de probă 3 cor., o sticlă mare 5 cor. și 3 sticle mari, franco, 15 cor.

Să pot procura cu ramburză de la unicul producător:

Farmacia HUGÓ ÖRKÉNY,
Budapest, Str. Thököly 28 Dop. 110

(347) 2-20